ДА ЛИ ЈЕ НОВЕ ДРЖАВНЕ СИМБОЛЕ ЦРНЕ ГОРЕ ЗАИСТА САЧИНИЛА ФРИЗЕРСКА АКАДЕМИЈА ЈЕВРЕМА БРКОВИЋА?

Бели орао каки боје

Настојање да се ослободи пратње сопствене сенке, то екстремно умеће бекства од самих себе, предуго је трајало и узело свој далекосежни данак. Режим у Црној Гори тихо је изведен са поља политичког и пословног, те уведен у медицинске координате пар екселанс. Обрис трагичног био је видљив и у тренуцима наводно великог тријумфа. Мистер Хајд је у фото-финишу престигао доктора Џекила, али се лако може догодити да ударац буде узвраћен

Пише: Срђан Фуртула[*]

Дан „ДЕ”, или, како рече српски песник Матија Бећковић, дан „НЕ”, 21. мај 2006,

претворио се у још један српски пораз. Нећемо овде говорити ништа о околностима у којима се то десило. Ништа о кампањи, дану референдума, техникама манипулације, покраденим гласовима, употреби мафије и тајне полиције, лицемерју ЕУ. Нећемо спомињати ни пресудну улогу Шиптара у стварању „нове" црногорске државе.

Написаћу само неколико речи о црногорском грбу и о застави која се сада употребљава тако неукусно, без мере, провинцијално и неиживљено. О црногорској застави која некима страшно личи на заставу једне суседне државе.

То јесте некада био барјак, али не државни већ војни, и звао се „алај барјак". И никада није био овакав какав је сад, него мало али битно другачији.

Победу сепаратиста – такву каква је била – пратили су шенлук, необична хистерија, вијорење на стотине, можда није претерано рећи на хиљаде некаквих црвених барјака. Та црвена (порфирна) боја, забележено је, „није наликовала Васкрсу и радости, већ више страшној слици пакла, како га је Данте описао".

Барјак, застава, најсветија је ствар војске и народа. Нема веће срамоте од губитка барјака, ни веће части од права да се он понесе и ако треба под њим погине. Увек је барјактара у Црној Гори било мало, и беху најодабранији, осим сад. „Некима један није био довољан, већ су по три носили."

Од 1865. године Црна Гора има два војна барјака.

Главни је „алајбарјак": црвене боје, с двоглавим белим орлом на средини и круном изнад главе; испод је златни лав у покрету (possant), а застава је обрубљена белом бојом.

Други је општи барјак који је у народу познат као „крсташ барјак": на црвеном пољу има шири равнокраки бели крст (георгијевски крст); црвена застава је такође обрубљена белом бојом.

Чувени су примери јуначких погибија оних који су носили „красну бојну заставу”. Тако је по усменом предању забележена прича о барјактару који је пао у бој и о страдању његова три сина на које је прелазило барјактарство, и који су један за другим гинули; на крају је остала само жена са недораслим сином, па се и она прихватила да носи барјак, док јој син не одрасте. А у бој на Кречу, бранећи барјак погинуло је шест барјактара; барјак, сав изрешетан куршумима, послат је на дар руском престолонаследнику. Оваквих примера је безброј.

Али ове приче припадају једној епској и гусларској Црној Гори, која је одавно на умору. Гусле се данас слабо слушају; чак су обележене као „инструмент мржње” и „политичке некоректности”. У ово време када се реч „демократија” понавља бесомучно као мантра, као да се заборавља да су управо гусле најдемократскији инструмент који се слушао како на двору, међу господарима црногорским и уопште српским, тако и у најзабитијем катуну на Дурмитору. „Чуле су се у царској дворани, чуле су се гдје сједе чобани…”

Заборављене су гусле, заборављен и алајбарјак и грб у њему. Ово што данас видимо на стари барјак само наликује. У Црној Гори, већ предуго, велики део ствари које се тичу историје и традиције шета рубом лажи и полуистине, а богами често се тај руб и прелази.

ПРИРУЧНА ХЕРАЛДИКА ДОН ЂУКАНИЈА

Хералдика, као помоћна историјска наука, почива на традицији државе и династије... и не трпи произвољности. Грб се може мењати, али изузетно, на пример ако дође до нових државних савеза (типичан пример је грб Краљевине Србије који је послужио као основа за грб нове државне заједнице, Краљевине СХС), или нових значајних династичких или породичних укрштања. Хералдика има своја строга правила, а треће правило каже: „У хералдици је добро само оно што је хералдички исправно.”

Црногорски грб, као и сваки бољи фалсификат, личи на оригинал, али је битно другачији. Просечан човек те разлике можда и не би приметио.

Основа црногорског грба, оног који је данашњи режим преузео, наводно је оригинални грб династије Петровића–Његоша (са прекидом од осам година, у време Шћепана Малог, владала Црном Гором више од две стотине година), онај усвојен поводом двестоте годишњице владавине, 1910, када је Никола Први себе прогласио за краља, а Црну Гору за краљевину. Пре но што детаљније проанализирамо тај грб, споменимо, још, да су Петровићи дали седам господара Црне Горе, пет владика, једног кнеза и једног краља.

Кренимо сада редом. Окосница грба је двоглави бели орао, преузет од властелинске породице Црнојевића која је господарила Црном Гором пре Петровића–Његоша. Црнојевићи су српски господари Зете и наследници Балшића, са којима су иначе у XV веку више пута ратовали и од њих господарење Црном Гором преузели.

Црнојевићи, несумњиво српска властелинска кућа, преузели су хералдичку традицију са грба Немањића, чији је главни елемент, знамо, двоглави бели орао. Из овога се види да су Црнојевићи, као и Петровићи-Његоши, тежили за континуитетом средњовековне српске државности, а један од начина да се постигне и нагласи је преузимање старог српског грба. Том истом континуитету тежило се и нововековним грбом државе Србије, рад Стојана Новаковића, који је данас поново у употреби.

НО-СТРА БЕЗ КОЗЕ

Као што је потпуно јасна тежња Петровића-Његоша за континуитетом са средњовековном Србијом и њеном државом, тако је потпуно јасно да режим Мила Ђукановића тај исти континуитет хоће да порекне претварајући белог (сребрног) орла у жутог (златног) и укидајући српску тробојку, замењујући је ратном заставом краљевине

Црне Горе. Ипак, није ми јасно због чега су мењане боје штита. У оригиналу, горње поље штита је црвене боје и на њему се налази златан лав у покрету (passant), а у доњој половини штита је зелено поље. Сада је горње поље плаве, а доње зелене боје. Чак су мењане боје на шару и скиптру које орао држи у својим канџама. То се не може схватити другачије него као потпуни раскид са сваком традицијом.

До пре неколико недеља се на ТВЦГ могао чути председник Дукљанске академије наука, Јеврем Брковић, иначе дипломирани фризер, како цитира чувеног турског путописца Евлију Челебију који је путовао нашим крајевима у XVI веку и који је приликом свог проласка кроз Пипере наводно записао: „Нисам видео ниђе љепших Хрвата." Истини за вољу, Брковић није рекао да су Пипери Хрвати, но мислим да се не би бунио и да буду, али Срби свакако нису – откуд Срби у Црној Гори?! Да не буде забуне, није ствар у фризерима-академицима (који, видели смо, имају нерашчишћене рачуне са мафијом), није ствар ни у фризерским академијама, него у томе што се на таквим „постулатима" заснива режимска пропаганда у Црној Гори и што у таквој држави тешко да се Србима може писати ма какво добро.

Навешћу само још један пример који доказује гажење сваке традиције у Црној Гори, па чак и сепаратистичке. Данашњи сепаратисти отворено се одричу својих ђедова сепаратиста, у народу популарно званих „зеленаши", који су на Божић 1919. у Вирпазару подигли устанак против династије Карађорђевића а за повратак Петровића–Његоша, односно краља Николе.

Краљ Никола је по завршетку Првог светског рата у емиграцији установио последњи црногорски орден, „Орден победе", у народу познат као „Зеленашка медаља". Био је намењен учесницима такозване Божићне побуне, која је трајала од 1919. до 1926. године. Божићна побуна ни једнога трена није била анти-српска, него искључиво династичка. Устанак је подигнут као реакција на Подгоричку скупштину и на њене одлуке, од којих прва гласи: „Да се краљ Никола Први Петровић–Његош и његова династија збаце с престола." Ова спомен-медаља подељена је 1921. припадницима црногорских оружаних снага у италијанским градовима Гаети и Формију, а њен изглед је у потпуности одговарао старим хералдичким традицијама. Орао раширених крила, са црвеним и зеленим пољем на прсима и лавом у покрету, око орла је храстов венац, а око венца је увезена српска тробојка (црвено-плаво-бела, да не би било забуне око тробојке, а средишња боја је плава, а не „плаветна"); изнад орла стоји лента на којој читамо девизу „за право, част, слободу Црне Горе"; лента је зелене боје. Ово је још један доказ српске свести тадашњих сепаратиста који нису насилно кидали старе традиције, и бежали од самих себе, него су себе сматрали најбољим и најдичнијим Србима.

Поменути само још један историјски податак: чувени црногорски усташа, Секула Дрљевић, који је у Другом светском рату издао црногорске четнике под командом војводе Павла Ђуришића и који је убијен у Бечу од стране четника 1946. због те страшне братске издаје, на Подгоричкој скупштини дигао је „бијели картон”! Потом, незадовољан тиме што није добио место министра правде, окренуће ћурак наопако. Зар и то није „тако типично српски”?! Све су ово мали докази који за једну велику ствар: да је Црна Гора била, јесте и биће српска, било као суверена или у унији са Србијом, све је једно. На самом крају, тешко да се и може рећи нешто потребније од поруке великог Његоша: „... у памет се, браћо Црногорци... шта ће Турска вјера међу вама”. **<**

(Аутор је уредник у Центру за изучавање Традиције „Укронија”, Београд, и истоименој издавачкој кући)

Библиографија

1. „Подгоричка скупштина 1918”, Јован Р. Бојовић, Дечије новине, 1989 Београд

2. „Војне заставе Срба до 1918”, Војни музеј, 1983, Београд

3. „Одликовања југословенских народа до 1941” Миле Пилетић, Војни музеј 1987 Београд

4. „Из Црне Горе и Херцеговине”, А. Пајевић, 1956, Сарајево

5. „Владавина Црнојевића – историја Црне Горе”, 1970, Титоград

6. „Хералдика”, Милош Ћирић, 1988, Београд

7. „Увод у хералдику”, Срђан Р. Фуртула, Траг истине, 1998, Београд